

GONIEC KRAKOWSKI

CENY OGŁOSZEŃ: Po tekście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 22 mm) 36 gr. W tekście 1 mm w 4 szpalcie (szer. szp. 69 mm) 5.— Zł. Drobne za słowo 24 gr. Pierwsze słowo tłusty druk (najwyżej 3 słowa) 40 gr.

Rok II.

Nr. 133.

Kraków, środa 12 czerwca 1940 r.

Nadesłane, a nie zamówione przez Redakcję rękopisy będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej. Prenumerata miesięczna 4.50 Zł. z odnośnikiem do domu 5 Zł.

Włochy wypowiedzują wojnę Anglii i Francji.

Armja norweska skapitulowała.

Spontaniczne manifestacje w całych Włoszech.

Rzym. 11. VI. W poniedziałek o godzinie 19-tej wódz faszystowskich Włoch Benito Mussolini ogłosił z balkonu Palazzo Venezia narodowi włoskiemu i światu, że Włochy przystąpiły do wojny po stronie Niemiec przeciwko wspólnym wrogom Anglii i Francji.

Rzym. 10. VI. Agencja Stefani ogłasza następujący komunikat urzędowy:

„Dziś o godzinie 16.30 minister spraw zagranicznych hrabia Ciano przyjął w Palazzo Chigi ambasadora francuskiego i złożył mu następujące oświadczenie:

„Jego królewska i cesarska Mość oświadcza, że Włochy od jutra dnia 11. czerwca uważają, że pozostają w stanie wojny z Francją”.

O godzinie 16.45 hrabia Ciano zaprosił do Palazzo Chigi ambasadora angielskiego i w identycznej formie oznajmił mu, że Włochy uważają, że pozostają w stanie wojny z Wielką Brytanią”.

Historyczna mowa Mussoliniego.

Bojownicy na lądzie, na wodzie i w powietrzu! Czarne koczule rewolucji i Legionów, mężczyźni i kobiety Italii, Imperjum i Królestwa Albanii słuchajcie! Wyznaczona przez los godzina pojawiła się na firmamencie naszej ojczyzny. Godzina nieodwołalnych decyzji wybiła. Wypowiedzenie wojny zostało właśnie doręczone ambasadorom Wielkiej Brytanji i Francji. Występujemy do walki przeciwko plutokratycznym i reakcyjnym demokracjom Zachodu, które zawsze przeszkadzały naszemu rozwojowi a często podstępnie zagrażały egzystencji narodu włoskiego.

Historja ostatniego dziesięciolecia może być ujęta w następujące słowa: frazezy, obietnice, groźby, wymuszenia a wreszcie jako ukoronowanie, poniżające, zarządzane przez Ligę Narodów obłężenie przeprowadzone przez 52 państwa. Nasze sumienie jest zupełnie spokojne. Wraz z wami cały świat jest świadkiem, że faszystowska Italia uczyniła wszystko, co leżało w możliwości ludzkiej, aby uniknąć walki, która ogarnia Europę. Wszystko to było jednak daremne.

A przecież wystarczyłoby, aby układy, które nie są przecież wiecznym nienaruszalnym, zrewidować i dostosować je do zmienionych stosunków narodów. Wystarczyłoby nie podejmować polityki gwarancji, która właśnie przyniosła zgu-

byne skutki dla tych, którzy gwarancje te przyjęli. Wystarczyłoby, gdyby nie odrzucono propozycji, które Führer uczynił w dniu 6 października 1939 r. po zakończeniu kampanji polskiej.

Wszystkie te sprawy jednak należą dzisiaj do przeszłości. I jeśli dzisiaj postanowiliśmy wziąć na siebie ryzyko i ofiary wojny, to dzieje się to dlatego, ponieważ honor, interesy i przyszłość usilnie się tego domagają, ponieważ wielkim jest naród tylko wtedy, jeśli wypełnia swoje święte zobowiązania i nie schodzi z drogi wydarzeniom i próbom.

Chwytamy za broń, aby po rozwiązaniu problemu naszych granic kontynentalnych, rozwiązać także problem naszych granic morskich. Chcemy rozzerwać terytorjalny i militarny łańcuch, zanim będzie się chciało udusić nas w naszym morzu, gdy 45-miljonowy naród nie jest naprawdę wolnym, jeśli nie posiada swobodnego dostępu do oceanów. Nasza gigantyczna walka jest tylko fazą i legicznym rozwojem rewolucji, jest walką biednych, ale silnych narodów przeciwko tym, którzy usiłują nas wygłodzić, którzy zmonopolizowali wszystkie bogactwa i wszystko złoto tego świata i trzymają je w swoich szponach.

Jest walką pracujących i młodych przeciwko bezużytecznym i zmierzającym

ku zagładzie narodów. Jest walką między dwoma stuleciami, i dwoma światopoglądami. Teraz, kiedy kości zostały rzucone i kiedy mosty zostały spalone, ogłaszam uroczysto, że Włochy nie mają zamiaru wciągnąć do konfliktu innych mocarstw, które czy to na morzu, czy też na lądzie są naszymi sąsiadami. Szwajcaria, Jugosławia, Grecja, Turcja, Egipt niech przyjmą do wiadomości moje słowa, które znajdują istotne potwierdzenie w faktach.

Włosi! W jednej z pamiętnych manifestacji w Berlinie powiedziałem, że według zasad moralności faszystowskiej przyjacielowi towarzyszy się aż do końca. Zasady tej dotrzymaniśmy i będziemy jej się trzymali po stronie Niemiec, po stronie narodu niemieckiego i po stronie zwycięskiej armii niemieckiej.

W przeddzień wydarzeń o wielkiej doniosłości wnosimy nasze myśli ku jego Królewskiej i Cesarskiej Mości, który jest symbolem naszej Ojczyzny i zwracamy się wielkim głosem z pozdrowieniem do głowy Wielkich Niemiec.

Po raz trzeci podnosi się proletariacka i faszystowska Italia, silna, dumna i zwarta, jak nigdy dotychczas. Możliwym jest jedynie tylko rozwiązanie, katogoryczne i obowiązujące wszystkich hasło, które przez fale eteru rozpala wszystkie serca od Alp aż do Oceanu Indyjskiego i ożywia je: zwyciężyć!

I my zwyciężymy, aby wreszcie rozpocząć długi okres pokoju i sprawiedliwości dla Włoch, dla Europy i dla całego świata. Narodzie włoski! do broni! Pokaż swą zawziętość, swą odwagę i swoją dzielność!

Oświadczenie rządu niemieckiego w związku z przystąpieniem Włoch do wojny.

Wspólna walka o prawa życiowe obydwu narodów.

(§§) Berlin, 11 czerwca. — Niemiecki minister spraw zagranicznych von Ribbentrop wygłosił w poniedziałek wieczorem w sali Rady Rzeszy urzędowo zagranicznego oświadczenie rządu niemieckiego wobec przedstawicieli prasy niemieckiej i zagranicznej.

Oświadczenie rządu niemieckiego brzmi następująco:

„Rząd a wraz z nim cały naród niemiecki z głębokim wzruszeniem wysłuchał właśnie słów wodza Włoch. Całe Niemcy przepełnione są w tej historycznej godzinie radością z tego powodu, że faszystow-

skie Włochy z własnej nieprzymuszonej woli po ich stronie przystąpiły do walki przeciw wspólnemu wrogowi, to jest Anglii i Francji.

Zaintereso niemieccy i włoscy pomoczą obecnie ramię przy ramieniu i walczyć będą tak długo, dopóki władcy Anglii i Francji nie wyrażą gotowości uszanowania praw życiowych obu naszych narodów.

Dopiero po takim zwycięstwie młodych, naredewo-socjalistycznych Niemiec i młodych faszystowskich Włoch zabezpieczy się także naszym narodom szczęśliwą przyszłość. Gwarantami zwycięstwa są w każdym razie: niepokonane siły narodów niemieckiego i włoskiego oraz niezmienna przyjaźń naszych obu wielkich wodzów Adolfa Hitlera i Benito Mussoliniego”.

„Zjednoczeni w wiernym braterstwie broni”.

(§§) Berlin, 11 czerwca. Adolf Hitler wystosował do króla Włoch i cesarza Etiopji następującą depeszę:

„Wola Opatrzności było, że wbrew naszym własnym pragnieniom zostaliśmy zmuszeni do obrony wolności i przyszłości naszych narodów w walce przeciw Anglii i Francji. W tej historycznej godzinie, w której nasze armie jednoczą się w wiernym braterstwie broni, pragnę przesłać Waszemu Majestatowi moje najserdeczniejsze pozdrowienia. Mam mocne przekonanie, że potężne siły Włoch i Niemiec odniosą zwycięstwo nad naszymi wrogami.

Prawa życiowe obu naszych narodów będą po tem zwycięstwie zabezpieczone po wszystkie czasy”.

Depesza Adolfa Hitlera do Mussoliniego brzmiła następująco:

„Duce! Decyzja historycznej doniosłości, jaką Pan w dniu dzisiejszym ogłosił, wzruszyła mnie do głębi. Cały naród niemiecki myśli w obecnej chwili o Panu i Pańskim kraju. Armia niemiecka z radością przyjęła do wiadomości, że będzie jej danem walczyć po stronie towarzyszy włoskich.

We wrześniu zeszłego roku władcy brytyjski bez powodu wypowiedzieli wojnę państwu niemieckiemu. Odrzucili oni wszelkie propozycje pokojowego uregulowania zatargu. Również Pańska propozycja pośrednicząca, Duce, została wówczas odrzucona bezwzględnie „nie”. Wzmaga się lekceważenie narodowych praw życiowych Włoch ze strony władców w Londynie i w Paryżu zjednoczyło ostatecznie nas w wielkiej walce o wolność i przyszłość naszych narodów, nas zjednoczonych nie od dzisiaj najściślejmi wzięliśmy, tak pod względem światopoglądowym, dzięki naszym obu rewolucjom, jak i pod względem politycznym dzięki zawartym traktatom.

Wodzu faszystowskich Włoch! Proszę przyjąć zapewnienia nierozważalnego braterstwa broni narodu niemieckiego z narodem włoskim.

Osobiście przesyłam Panu jak zawsze, serdeczne pozdrowienia w imię wiernego koleżeństwa. — Pański (—) Adolf Hitler. Główna kwatera Wodza, dnia 10 czerwca 1940”.

Historyczna godzina w Rzymie

Setki tysięcy ludzi zebrało się na Piazza Venezia.

(::) Rzym, 11 czerwca. Faszystowski Rzym, którego ludność w ostatnich tygodniach z gorączkowym uniesieniem śledziła niemiecki pochód zwycięski przez Flandrję i północną Francję, i już od dłuższego czasu pałała żądzą czynnego przyłączenia się do walki po stronie sprzymierzonych Niemiec, zamienił się w poniedziałek w godzinach popołudniowych w jedno morze sztandarów. Od godziny 16-tej przeciągały ulicami organizacje młodzieży faszystowskiej nawołując ludność do apelu. We wszystkich dzielnicach miasta zaczęły się gromadzić pochody. Ludność masami zaczęła płynąć do centrum miasta, skąd w uszykowanych szeregach, niosąc nieprzeliczone chorągwie i często w towarzysztwie orkiestr

pomaszerowała na Piazza Venezia.

Nad całym miastem unosi się świąteczny nastrój wielkiej historycznej godziny. Od godziny 17-tej wszystkie sklepy są zamknięte.

Cały Rzym czeka na mowę Mussoliniego.

Od godziny 17-tej radio włoskie rozpoczęło przez wszystkie radiostacje transmitować wiadomość o olbrzymiej demonstracji. Co pewien czas speaker powtarzał wezwanie: „Idźcie wszyscy tłumnie na place zgromadzeni w waszych miastach, aby usłyszeć słowa Mussoliniego!” W pauzach pomiędzy temi apelami nadawano marsza królewskiego, faszystowski hymn „Glovezza” i liczne pieśni bojowe ruchu faszystowskiego. Wkrótce po godzinie 17-tej ukazała się powitana burzliwymi owacjami miejscowa grupa kolonii niemieckiej.

O godz. 7.30 wielki plac

Piazza Venezia zapelniony jest do ostatniego miejsca,

można powiedzieć, że nawet przepelniony. Nieskończonym korowodem kroczą sztandary i setki transparentów, z których wyczytać można polityczne znaczenie, mającej się odbyć manifestacji. Na transparentach widnieją napisy: „Morze Śródziemne jest naszym morzem!”, „Korsyka jest włoską!”, „Malta jest włoską!”, „Tunis jest włoski!”. Mimo swych wielkich rozmiarów Piazza Venezia, na którym zebrało się półtora miliona ludzi, nie przedstawiała nigdy tak potężnego wrażenia, jak dzisiaj.

Wielka manifestacja na cześć Włoch w Berlinie.

Berlin, 11 czerwca. Bezpośrednio po ogłoszeniu przez Mussoliniego wypowiedzenia wojny Francji i Anglii udał się minister spraw zagranicznych Rzeszy von Ribbentrop do ambasadora włoskiego w Berlinie Alfieri'ego, aby złożyć mu w imieniu Führera i narodu niemieckiego gratulacje. Min. von Ribbentrop zaznaczył, że naród niemiecki czuje się ściśle związanym z narodem włoskim.

Tłumy publiczności, porwane nastrojem doniosłej chwili, zebrały się przed pałacem ambasady włoskiej w Berlinie, manifestując na cześć faszystowskiej Italji. Ambasador Alfieri ukazał się na balkonie ambasady i wygłosił do zebranych przemówienie, w którym podkreślił wspólność celów

Włoch i Niemiec oraz niezłomną wolę uzyskania zwycięstwa.

Polityka Węgier nie ulegnie zmianie.

Budapeszt, 11 czerwca. Wiadomość o historycznej decyzji Mussoliniego została podana do wiadomości na Węgrzech przez głośniki radiowe oraz przez nadzwyczajne wydania dzienników. Wiadomość ta wywołała olbrzymie wrażenie. Na ulicach tworzyły się grupki osób, które żywo komentowały fakt wypowiedzenia wojny przez Włochy. Odbyły się wielkie manifestacje kolonii włoskiej i niemieckiej przed gmachami ambasad włoskiej i niemieckiej.

Z urzędowej strony węgierskiej oświadczone co następuje: Węgry mają pełne zrozumienie dla przyczyn, które skłoniły do przystąpienia Włochy do porzucenia dotychczasowego stanowiska mocarstwa nie prowadzącego wojny. Naród węgierski śledzi walkę tak bliskiego mu narodu włoskiego ze szczerą sympatją, spodziewając się uzyskania zapowiedzianego przez Mussoliniego pokoju. Stanowisko to wynika ze ścisłych więzów, jakie łączą Węgry z mocarstwami osi. Polityka Węgier, zmierzająca do utrzymania pokoju w Europie południowo-wschodniej pozostanie niezmienną, przez co zgadza się całkowicie z celami i zamiarami mocarstw osi.

Nastroje paniczne na Rivierze francuskiej.

Ewakuacja Mentony pod dozorem murzynów senegalskich.

(::) Rzym, 11 czerwca. „Lavoro” w korespondencji z nad granicy przynosi interesujące szczegóły o sytuacji na francuskiej Rivierze od granicy włoskiej aż do Marsylii, z których wynika, że psychoza strachu i nastroje paniczne na południowym wybrzeżu Francji przybrały podobne formy, jak w stolicy kraju.

W wielkich kąpieliskach francuskiej Rivierzy wszystkie sklepy są zamknięte, wille francuskich i angielskich milionerów i gwiazd filmowych opustoszały. W ubiegłym tygodniu wydano nagle w Mentonie rozkaz ewakuowania ludności z miasta. Pod dozorem murzynów senegalskich

Stanowisko Jugosławji pozostanie bez zmian.

Belgrad, 11 czerwca. Wiadomość o wypowiedzeniu wojny Anglii i Francji przez Włochy została przyjęta w Jugosławji z olbrzymim zainteresowaniem, aczkolwiek wiadomość ta nie była dla narodu jugosłowiańskiego niespodzianką. Co się tyczy oficjalnego stanowiska Jugosławji, to dotychczas nie ukazało się żadna urzędowa deklaracja, w każdym jednak razie przyłączenie się Włoch do wojny nie wpłynęło na zmianę stanowiska Jugosławji. Jugosławia w dalszym ciągu zachowa ewoje neutralne stanowisko, ponieważ Jugosławia nie ma najmniejszego interesu mieszania się do wojny wielkich mocarstw.

Dla samej Jugosławji bezpośrednio następstwem przyłączenia się Włoch do wojny jest zaprzestanie wszelkich stosunków handlowych z mocarstwami zachodnimi, ponieważ połączenie kolejowe z Francją, prowadzące przez Włochy północna zostało przerwane, a dostarczanie towarów drogą morską przez port w Salonikach z uwagi na działania wojenne jest zbyt niebezpieczne. Uważa się za możliwe, że państwa bałkańskie zwołają się na konferencję, aczkolwiek pakt bałkański nie nakłania ich do tego rodzaju zebrania, ponieważ żadne z państw bałkańskich nie zostało zaangażowane z zewnątrz.

Podjęcie czynności urzędowych przez ambasadorów sowieckiego w Rzymie i włoskiego w Moskwie.

(!!) Rzym, 11 czerwca. Ambasador włoski przy rządzie sowieckim — Rosso udał się z Rzymu do Moskwy. Równocześnie ambasador Sowietów we Włoszech Goretkin opuścił Moskwę, udając się do Rzymu. Bezpośrednio po swym przyjeździe do Rzymu i do Moskwy obaj ambasadorowie podejmą swe zwykłe czynności urzędowe.

Kronika wojny.

Kraków, 11 czerwca. Z chwilą przystąpienia Włoch do wojny przeciwko Anglii i Francji po stronie Niemiec, rozpoczyna się nowa faza konfliktu, tzn. która może mieć decydujące znaczenie w dalszym rozwoju wypadków dziejowych. W chwili tej właściwym będzie przypomnienie ważniejszych wydarzeń burzy dziejowej, która rozpoczęła się w dn. 1 września 1939 r. wybuchem wojny polsko-niemieckiej.

Kronika wojny europejskiej przedstawia się następująco:

1 września 1939: wybuch wojny polsko-niemieckiej.

3 września 1939: wybuch wojny angielsko-niemieckiej i francusko-niemieckiej.

6 września 1939: Wkroczenie wojsk niemieckich do Krakowa.

15 września 1939: Gdynia poddaje się wojskom niemieckim.

16 września: Prezydent Rzeczypospolitej, rząd, marszałek Rydz Smigły i korpus dyplomatyczny, akredytowany przy rządzie polskim w Warszawie przekraczają granicę rumuńsko-polską.

16 września 1939: wojska niemieckie zdobywają Przemysł.

17 września 1939: Rząd sowiecki dorecza ambasadorowi polskiemu w Moskwie notę o wkroczeniu wojsk rosyjskich do Polski.

27 września 1939: Kapitulacja Warszawy.

7 października 1939: Mowa Adolfa Hitlera w Reichstagu w Berlinie, w której Führer proponuje Anglii i Francji pokój.

11 października 1939: Rójka sowiecka zawiera układ z Litwą, na podstawie którego oddaje Wilno i Wileńszczyznę Litwie.

12 października 1939: Adolf Hitler mianuje min. dr. Franka Generalnym gubernatorem okupowanych obszarów polskich z ważnością od 26 października.

27 października 1939: Wilno i Wileńszczyzna obsadzone przez Litwę.

7 listopada 1939: Gen. Gubernator dr. Frank obejmuje władzę, obierając za siedzibę Zamek Krakowski.

26 listopada 1939: Incydent graniczny fińsko-rosyjski.

28 listopada 1939: Rójka sowiecka wypowiada pakt Finlandji.

30 listopada 1939: Wybuch wojny fińsko-rosyjskiej.

12 marca 1940: Przerwanie działań wojennych fińsko-rosyjskich.

18 marca 1940: Spotkanie Hitlera z Mussolinim na Brennerze.

21 marca 1940: Francuski gabinet Dauidera ustępuje. Reynaud premierem francuskim.

10 kwietnia 1940: Wojska niemieckie obsadzają Danję i Norwegję.

10 maja 1940: Niemcy wkraczą do Holandji i Belgji.

10 maja 1940: Angielski gabinet Chamberlaina ustępuje. Winston Churchill premierem angielskim.

16 maja 1940: Kapitulacja Holandji.

19 maja 1940: Przelamanie linii Maginota przez wojska niemieckie.

26 maja 1940: Wojska niemieckie zdobywają Celals.

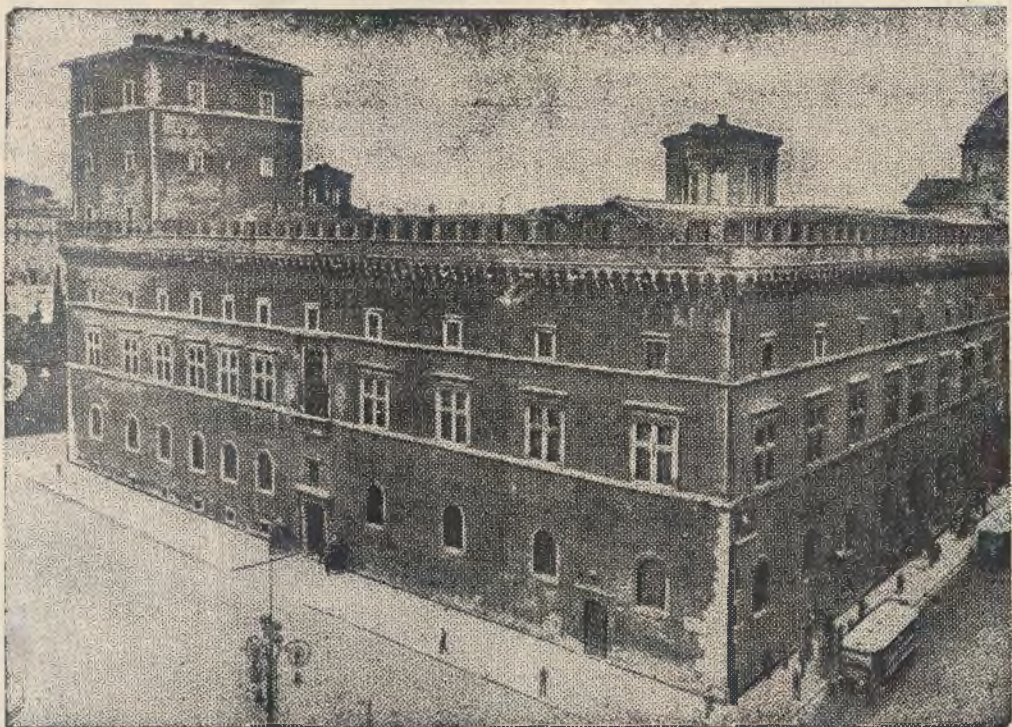
28 maja 1940: Kapitulacja armji belgijskiej, podpisana przez króla Leopolda III.

5 czerwca 1940: Zakończenie wielkiej bitwy we Flandrii zwycięstwem wojsk niemieckich, zajęcie Dunkierki.

7 czerwca 1940: Przerwanie Nnjl Weyganda we Francji.

10 czerwca 1940: Kapitulacja armji norweskiej.

10 czerwca 1940: Włochy wypowiedzają wojnę Anglii i Francji.

Pałac Wenecki w Rzymie.

Zabytkowe centrum Rzymu.

Armija norweska skapitulowała!

Wojska koalicyjne wycofują się z Narvik i Harstadt.

Główna Kwatera Wodza, 10 czerwca. Naczelna komenda armji niemieckiej komunikuje:

Bohaterski opór, jaki od szeregu tygodni stawiały, narażone na pokonywanie najcięższych warunków, oddziały grupy bojowej generała-porucznika Dietla, walczące pod Narvik z przeważającymi siłami nieprzyjacielskimi, został w ciągu dnia dzisiejszego uwieńczony wielkim zwycięstwem! Austrjackie oddziały wysokogórskie, jednostki floty powietrznej, jak również załogi niemiec-

kich kontrtorpedowców dały w ciągu dwumiesięcznych walk dowód swej wielkiej żołnierskiej dzielności po wsze czasy. Dzięki ich bohaterstwu zmuszono koalicyjne oddziały wojsk lądowych, morskich i powietrznych do opuszczenia rejonu Narvik i Harstadt.

Nad miastem Narvik powiewa ostatecznie flaga niemiecka. Norweskie oddziały bojowe w nocy z 9 na 10 czerwca zaprzestały działań wojennych.

Rokowania w sprawie kapitulacji znajdują się w toku.

Walka została doprowadzona do końca.

Berlin, 10 czerwca. Resztki armji norweskiej, która wraz z wojskami angielskimi stawiała jeszcze opór w północnej Norwegii, złożyła broń. Także i wojska angielskie rozpoczęły odwrót.

Gdy w dn. 9 kwietnia wojska niemieckie wylądowały w porcie w Narvik, daleko na północ od koła podbiegunowego, wówczas nawet wytrawni znawcy woj-skowości wątpili, czy uda się na dłuższy czas utrzymać ten stracony posterunek.

Wrażenie to spotęgowało się, gdy już w dn. 10 kwietnia pierwsze eskadry morskich sił angielskich, składające się z krążowników i kontrtorpedowców, przy-

stąpiły do ataku na port. Z prawdziwie żołnierską odwagą rzucił się przywódca niemieckiej floty kontrtorpedowców kapitan żegluga morskiej Bonte ze swym kontrtorpedowcem do przeciwdzierzenia.

Wprawdzie dwa niemieckie kontrtorpedowce zostały trafione, ale nie zatoniły. Natomiast udało się zatopić trzy angielskie kontrtorpedowce a czwarty poważnie uszkodzić. Nieprzyjaciel wycofał się i czekał na przedpołu na posiłki.

W nocy niemieckie kontrtorpedowce ponownie wysunęły się naprzód i zatopiły dwa dalsze brytyjskie kontrtorpedowce.

Trzy dni czekali Angli na posiłki.

W międzyczasie wojska niemieckie wdarły się w głąb kraju w kierunku granicy szwedzkiej, wzdłuż kolei żelaznej, wiodącej z Narvik i obsadziły kraj.

Posiadając niemal groteskową przewagę, a mianowicie 2 okręty linjowe, jeden lotniskowiec, liczne krążowniki, gromadę kontrtorpedowców, Angli rzucili się na Narvik. Dzięki odważnemu kontratakowi udało się o wiele mniej liczebnej floty niemieckiej kontrtorpedowców pokrzyżować plany nieprzyjaciela. Niemieckie kontrtorpedowce wystrzelały swoją amunicję aż do ostatniego pocisku, poczem załogi wpędziły okręty na mielizny. Angli musieli zrezygnować z planu wylądowania w Narvik. Na szczególne podkreślenie zasługuje bohaterstwo kpt. Bonte, który w walkach tych poległ śmiercią żołnierza.

Po tej obronie Angli zrezygnowali z zamiaru wylądowania w Narvik. Wybrali oni do wylądowania Harstadt, odległe o 60 km, na wyspach Lofockich. Tygodniami sprowadzano żołnierzy bry-

tyjskich, którzy mieli pokonać nieliczne oddziały niemieckie.

Celu tego nie udało się jednak osiągnąć. W dn. 24 kwietnia doszło po raz pierwszy do spotkania między Niemcami a Anglikami w odległości 30 km na północny zachód od Narvik. Nieprzyjaciel został przez wojska niemieckie odrzucony.

Mimo to Angli wysłali coraz więcej wojsk do Harstad a dla słabych liczebnie wojsk niemieckich rozpoczęły się ciężkie tygodnie i dni zażartej obrony. Z nlebywała wytrzymałością cały teren kolei żelaznej, wiodącej z Narvik został wreszcie obsadzony, wojska niemieckie dotarły do granicy szwedzkiej.

W związku z działalnością floty powietrznej każdy krok nieprzyjaciela połączone był z jego wielkimi stratami. Mimo wszystko oddziały niemieckie wytrwały.

W dniu 16 maja wysłano pierwsze posiłki dla strzelców górskich. Posiłki zostały wysadzone na ląd przy pomocy spadochronów. W dn. 25 i 26 maja przybyły dalsze posiłki. W międzyczasie posuwające się z południa, z rejonu Drontheim, oddziały niemieckie przedzierały się powoli przez trudno dostępne doliny. W dn. 6 maja osiągnęły one Mosjeni Me. W dn. 1 czerwca stanęły w Bodoe, oddalone o 150 km w linii powietrznej od Narvik.

Podczas gdy Anglja usiłowała uzyskać w północnej Norwegii sukces prestiżowy, to równocześnie musiała narazić większą część swej floty na niszczące działania niemieckiej floty powietrznej na morzu Północnym. Od dnia 10 kwietnia aż do dnia dzisiejszego Angli ponieśli następujące

straty w szeregach swej floty morskiej:

Zatopione zostały, względnie poważnie uszkodzone: 7 okrętów linjowych wzgl. krążowników, 20 ciężkich i lekkich krążowników, 18 kontrtorpedowców, 11 transportowców wojskowych, 8 okrętów handlowych, 2 okręty-cysterny i jedna łódź podwodna. Ta lista strat, która wcale nie jest zupełną, wykazuje dobitnie, jak ciężkie ciosy otrzymała angielska flota wojenna w walce o Narvik.

A teraz walka została zakończona, wszystkie te ofiary zostały poniesione nadarmo.

Wrażenie w Oslo.

Oslo, 10 czerwca. Zawieszenie broni i kapitulacja armji norweskiej w północnej Norwegii zostały przyjęte w stolicy Norwegii z ulgą. Dzienniki zamieściły wiadomości o tych ważnych faktach na pierwszych stronach.

Publiczność omawia gorączkowo drugą i ostateczną ucieczkę Anglików z Norwegii. Ogólnie odnosi się wrażenie, że nim angielski rozwiął się definitywnie. Już sam fakt obsadzenia Norwegii przez Niemców

Wiktor Emanuel III, król Włoch i Albanji i cesarz Etiopji.

Benito Mussolini, szef rządu włoskiego.

był powodem beznadziei Anglii. Zdrada i ucieczka z Andalsnes zostały obecnie spogięwane wiadomościami, dochodzącymi z północy. To jest pierwsze wrażenie, jakie naród norweski odniósł po ostatecznej porażce Anglików, a nie potrzeba dodawać, że w związku z powyższym panuje ogólne rozgoryczenie.

Co mówi Londyn?

Genewa, 10 czerwca. Brytyjska admirałcja zabiega, aby jakoś zatamować przed narodem angielskim i całym światem wrażenie, wywołane wiadomościami o niepowodzeniach w Norwegii.

W związku z temi zabiegami wydała admirałcja brytyjska następujący komunikat: „Według wiadomości, otrzymanych przez admirałcję, miało dojść w dniu 8 czerwca do spotkania między brytyjskimi a niemieckimi siłami na wodach północnych. Na temat tych pogłosek nie można narazić podać dalszych wyjaśnień”.

Mimo to należy zauważyć, że tym razem Anglicy nie poważali się w myśl starej recepty Churchilla zaprzeczyć faktów pojawienia się silnych oddziałów morskich marynarki niemieckiej pod Narvik i zataić wielkie straty w okrętach. — Widocznie wstrząsająca wiadomość o nowym ciociu, jaki spotkał „królową mór” Anglię, podziałała tak wydatnie w Londynie, że Duff Cooper nie zdołał wynaleźć odpowiedniego wytłumaczenia.

Zadowolone w Berlinie.

Berlin, 10 czerwca. Wiadomość o kapitulacji resztek armii norweskiej na dalekiej północy oraz o odwróceniu Anglików wywołała w Berlinie wielkie zadowolenie.

Jeszcze wczoraj ludność Berlina śledziła w napięciu wiadomości, podawane przez naczelną komendę armii niemieckiej o wielkiej bitwie morskiej pod Narvik. Mimo wielkich wydarzeń na Zachodzie ani na chwilę nie zapomniano o walce w Norwegii. Obecnie już wiadomym jest, że walka ta zakończyła się cennym zwycięstwem wojsk niemieckich i że poniesione tam ofiary nie były daremne.

W berlińskich kołach politycznych uważa się za bardzo charakterystyczne dla zachowania się angielskiego, że Anglicy nawet tam, gdzie posiadali zdecydowaną przewagę, zaprzestają walki. Jeszcze nie tak dawno temu, jak powiadają w Berlinie, Anglia oświadczyła, że wojska angielskie nie spuszczą, dopóki nie wywalczą norweskiemu rządowi emigracyjnemu własnego terytorjum. Obecnie zapomniano także i o tem przyrzeczeniu i pozostawiono Norwegów ich własnemu losowi, którzy wobec wytworzonych warunków uznali stawianie dalszego oporu za bezcelowe i musieli złożyć broń.

W każdym razie wskazuje się w Berlinie na to, że do poznania tego faktu b. rząd norweski przyszedł za późno. Uważa się dalej w Berlinie, że sytuacja w Anglii musi być katastrofalna. Widocznie Anglia potrzebuje wszystkich żołnierzy do obrony własnego kraju i dlatego widocznie uznano, że cała kampania o Narvik w obecnych warunkach nie może być przeprowadzona.

Wielkie zadowolenie w Szwecji

(:) Sztokholm, 11 czerwca. Wiadomość o zakończeniu wojny na północy Europy wywołała w szwedzkich kołach politycznych olbrzymią sensację, a równocześnie wyraźne zadowolenie.

Panuje tu opinia, że decyzja naczelnego dowództwa wojsk norweskich została spowodowana doświadczeniem do przekonania, że nawet jeżeli nadarzyłaby się możliwość wywalczenia lokalnych sukcesów na odcinku Narvik, to jednak nie miałyby one żadnego wpływu na przebieg całej operacji. Zwycięstwa wojsk niemieckich na froncie zachodnim mają zbyt wyraźną wymowę, ażeby można dziś w krajach skandynawskich liczyć na sukces mocarstw zachodnich. Ta okoliczność miała wpływ na decydującą na postanowienie dowództwa wojsk w Północnej Norwegii. Mówi się tu, że dowództwo wojsk norweskich wyraźnie odczuwało brak dostatecznej pomocy państw sprzymierzonych i z tego powodu nie chciało już dłużej narażać terytorjów Norwegii na zniszczenia spowodowane wojną.

Losy króla i rządu norweskiego.

(!!) Sztokholm, 11 czerwca. Szwedzkie koła polityczne odetchnęły z rąk, gdy po wycofaniu się wojsk anglofrancuskich w północnej Norwegii zostało ostatecznie odsunięte niebezpieczeństwo przetrwania się działań wojennych na ziemi szwedzkiej.

Obawy, żywione w wielu kołach w sprawie szwedzkich kopalń rudy odsunięte zostały obecnie zupełnie z zasięgu możliwości. Z natury rzeczy okoliczność ta wywarła w Szwecji zadowolenie, tem więcej, że wojna na północy się zakończyła. Szwedzkie koła wojskowe zdają sobie jasno sprawę z tego, że wojska niemieckie w Nar-

Niemiecka ofensywa na Zachodzie.

Zniszczono 91 samolotów koalicyjnych. — Jedna niemiecka łódź podwodna zatopiła 43 tysiące ton.

Główna Kwatera Wodza, 10 czerwca. — Naczelna komenda armii niemieckiej komunikuje:

Operacje niemieckie, podjęte na froncie szerokości 350 km w kierunku na dolną Sekwanę i Marnę, jak również w kierunku Szampanji postępują planowo naprzód według oczekiwań. Odniesiono tam już wielkie sukcesy, a jeszcze większe niebawem nastąpią. Wszystkie nieprzyjacielskie kontrataki, nawet tam, gdzie przeprowadzona je przy pomocy samochodów pancernych i czołgów, zostały odparte. W wielu miejscach walka przemieniła się w pościg za cofającym się nieprzyjacielem.

Niemieckie eskadry lotnicze wszystkich rodzajów wspierały posuwanie się wojsk lądowych w rejonie dolnego biegu Sekwany i Marny. Z dużym sukcesem zaatakowano kwatery sztabowe, baraki wojskowe, punkty koncentracji wojsk, stanowiska polowe, fortyfikacje, batorsje i kolumny marszowe, zaatakowano również drogi w darzeczcu dalszej Sekwany, ażeby, jak również ruchy odwrotowe.

Urządzenia portowe Cherbourg i Hawru zostały ebrzucone bombami wszystkich gatunków, zbombardowano również okręty znajdujące się w tych portach oraz okręty na dolnej Sekwanie, uszkadzając je bombami, okręt transportowy pojemności 5.000 ton został podpalony i zniszczony.

Na północny zachód od Harstad okręt handlowy pojemności 8.000 ton został trafiony ciężką bombą, poczem nastąpiła silna eksplozja.

Powracająca z dalekomorskiej wyprawy niemiecka łódź podwodna pozostająca pod dowództwem kapitana-porucznika Orhrne, doniosła o zatopieniu 43.000 ton nieprzyjacielskich okrętów.

Ogólne straty przeciwnika w powietrzu wyniosły w dn. 9 czerwca 91 samolotów, z czego 68 zostało zestrzelonych w walkach powietrznych, 14 przez artylerię przeciwlotniczą, reszta została zniszczona na ziemi. 5 samolotów niemieckich zaginęło.

Reynaud błaga Anglię o pomoc.

W Londynie wrzuszają ramiona mi.

(:) Genewa, 10 czerwca. Według nadeszłych tu wiadomości, tanący w powodzi kłopotów rząd paryski zwrócił się do Londynu z błagającą prośbą o pomoc.

Pod naciskiem poważniejszych ugrupowań parlamentarnych, jak i niemniej prezydenta republiki Lebruna miał Reynaud zażądać od rządu londyńskiego natychmiastowego przysłania wojsk, oddziałów pancernych i artylerji przeciwlotniczej. Anglia jednak oświadczyła Francji, iż nie jest w stanie uczynić zadość temu niezwykle palącemu życzeniu francuskiemu z uwagi na to, iż sama zmuszona jest użyć wszystkich wojsk do obrony własnej i

swego imperjum.

Do Paryża wysłano nawet generała Gorta, którego zadaniem było wyjaśnienie odmowy Anglii. Według tych samych wiadomości zaszła w stosunkach anglofrancuskich krytyczna sytuacja. W łonie armji francuskiej, jak również wśród społeczeństwa wywołało uchylene się Anglii od udzielenia pomocy przed rozstrzygającą bitwą Francji silne oburzenie. — O tej fali oburzenia zostali uwiadomieni przez czołowych polityków Francji premier Reynaud, Marszałek Petain, jak również prezydent republiki francuskiej Lebrun.

Amerykańscy dziennikarze o swych wrażeniach z podróży na Zachodzie.

(!!) Nowy Jork, 11 czerwca. Korespondent „New York Herald Tribune” — Barnes nadesłał swej redakcji sprawozdanie z Kolonii o swej podróży po Flandrii, w którym m. in. informuje, iż na podstawie własnych obserwacji, dokonanych w portach Kanału La Manche mógł się przekonać, że Niemcy w czasie niezwykle krótkim byli w stanie zamienić je na flotowe bazy zaopatrzenia i obrony.

Uwagę jego w Calais zwróciło olbrzymie zniszczenie, wyrządzone przez bombowce niemieckie, przyczem jednak ratusz ocalał. Całe obszary w Belgji ocalały i nie odniosły prawie żadnych zniszczeń, ponieważ Niemcy szczególnie dbali o zapewnienie dróg komunikacyjnych swym wojskom zmotoryzowanym.

Barnes podkreśla, że w czasie swej podróży nie widział ani jednego samolotu nieprzyjacielskiego. Lotnictwo alianckie jedynie tylko w nocy odważało się przeciwstawić przeważającą siłą lotnictwa niemieckiego. Wśród wojsk niemieckich panują nastroje pełne nadziei zwycięstwa. — Nawet u żołnierzy piechoty, maszerujących w skwarne południe, nie można zauważyć śladu zmęczenia; wyglądają oni krzepko i zdrowo.

Korespondent „New York Times” — Axelsson, kreśląc swoje wrażenia z frontu zachodniego, opisuje w sposób niezwykle ciekawy marsz niekończących się kolumn wojskowych, posuwających się w kierunku frontu wszystkimi drogami. Wśród ma-

szujących widzi się wyłącznie młodych i śpiewających żołnierzy.

Dalej opisuje on, że we Francji północnej napotyka się na liczne ślady akcji bojowej niemieckiej. Korespondent też odnalazł wśród zniszczonych czołgów nieprzyjacielskich pewien potężny okaz tej broni pancernej, która nie tak dawno wywołała podziw zagranicznych attachés wojskowych. Z tego czołga pozostała jedynie kupa starego żelastwa, przyczem potężny otwór u stóp wieżyczki strzelniczej, stanowi niejako dowód celności niemieckiej artylerji przeciwpancernej.

O swej wizycie w obozie jeńców wojennych pisze Axelsson, że nie zauważył, aby jeńcy byli niezadowoleni ze swego losu. Anglicy, b. żołnierze pułku Cameronian Highlanders opowiadali korespondentowi amerykańskiemu, jakoby mieli ponieść bardzo ciężkie straty w walkach pod La Bassée. Axelsson opiewuje również fakt istnienia stałych sprzeczek i nieporozumień między przebywającymi w obozie b. żołnierzami alianckimi. Anglicy dają się na Francuzów z tego powodu, że jakoby ci sami ustąpili i tylko czekali na chwilę dostania się do niewoli, natomiast Francuzi składają wiwę na Anglików.

W Gibraltarze zatrzymano włoskich repatriantów.

(:) Rzym, 11 czerwca. Na podstawie wiadomości nadeszłych z Ceuty, agencja Stefani donosi z Madrytu, że jadący z Tangeru i mający na swym pokładzie włoskich repatriantów, włoski okręt motorowy Vulcania, został w cieśninie gibraltarskiej zatrzymany przez angielski okręt wojenny i zmuszony do przybycia do portu angielskiej twierdzy w Gibraltarze.

Angielskie samoloty komunikacyjne zaprzestały lądowania na terenie Włoch.

(§§) Brindisi, 11 czerwca. Hydroplany należące do angielskiego towarzystwa British Overseas Airways, a utrzymujące komunikację lotniczą między Indjami, Afryką Południową i Australją, zaprzestają od poniedziałku lądowania na ziemi włoskiej. Dotychczas samoloty te lądowały w Rzymie i Brindisi.

Rząd francuski opuszcza Paryż?

Genewa, 11 czerwca. Według nadeszłych tu wiadomości, rząd francuski miał opuścić Paryż.

Nowa siedziba rządu francuskiego narazie nie jest znana.

Włochy maszerują — rozpoczyna się ostatni akt!

— Kraków, 11 czerwca. Mussolini przemówił — Włochy maszerują! Podczas kiedy wojska niemieckie zbliżają się do Paryża — na południu rozpocznie się atak nowoczesnie uzbrojonych Włoch. Stanelimy przed ostatnim aktem wielkiego pojedynku pomiędzy państwami o ideologii nowego porządku w Europie, a mocarstwami zachodnimi.

Od tygodni już w Anglii i Francji ciążyła obawa przed groźącą interwencją Włoch. Mussolini i jego najbliżsi oświadczyli w ostatnich czasach, że imperjum włoskie nie jest skłonne czekać jeszcze dłużej na realizację swoich praw i swoich narodowych postulatów na Morzu Śródziemnym. Obecnie kości zostały rzucone. Francja, z północy tak silnie atakowana, jest obecnie zagrożona od południa przez nowego wroga. Wróg ten zagraża również francuskim połączeniom z Afryką, a nawet północno-afrykańskim francuskim posiadłościom kolonialnym. Silna włoska flota morska i powietrzna może atakować poważnie angielskie okręty wojenne i ich punkty oparcia na Morzu Śródziemnym. Katastrofa o rozmiarach nie dających się ogarnąć rozpętuje się nad mocarstwami zachodnimi.

W tej samej godzinie, w której wypowiedzenie wojny przez Włochy rozpoczyna ostatni akt, skapitulowała też armja jednego z narodów, oszukanych przez Anglię i Francję. Po dwumiesięcznej walce przeciwko siłom angielskim i norweskim, wojska niemieckie koło Narvik oddalone od granicy niemieckiej o 2000 km pobili i zmusiły do ucieczki angielski korpus ekspedycyjny, po poprzednim zadaniu przez flotę niemiecką ciężkich strat flocie angielskiej koło Narvik. Na skutek tego resztki walczących jeszcze wojsk norweskich wstrzymały działania wojenne. Wycofanie się Anglików z Narvik jest ciężką klęską prestiżu, jaką poniósł Albion, panujący dotąd nad morzami. Oznacza ono praktycznie kapitulację floty angielskiej, ponieważ po strasznych stratach zadanych jej wskutek ataków bombowych i torpedowych przez Niemców nie ma ona odwagi wystąpić przeciwko flocie niemieckiej.

*

(r) Kapitulacja Norwegji i przystąpienie Włoch do wojny po stronie Niemiec stwarza okazję do uprzytomnienia sobie wydarzeń, jakie miały miejsce w Polsce przed kilkoma miesiącami. Istnieje duża analogja między sytuacją armji norweskiej a możliwościami armji polskiej, przyczem należy podkreślić, że o ile w wypadku nie nadesłania pomocy armji polskiej Anglia mogła się powoływać na trudności natury geograficznej, to odnośnie do Norwegji trudności te nie istniały.

Po Polsce, Holandji i Belgji przyszła kolej i na Norwegję. Mimo obiecanych solennie przez Anglię gwarancji i posiłków cztery te państwa w rzeczywistości zostały pozostawione samym sobie. Włochy odgrywały przez długi czas rolę medjatora. Ostrzegaly one przed rozpętywaniem wielkiej zawieruchy wojennej, jeszcze w przededniu wybuchu wojny polsko-niemieckiej zwracały uwagę rządowi polskiemu, że podejmuje się przedsięwzięcia, które przerasta możliwości narodu i państwa polskiego. Dzisiaj Mussolini uznał, że Włochy muszą przejść od słów do czynów. Kiedy okazało się, że pokojowych ostrzeżeń i umotywowanych perswazyj nie chce się brać pod uwagę, Mussolini powziął doniosłą decyzję wypowiedzenia wojny mocarstwom zachodnim, dowodząc, że Włochy gotowe są krwią przypieczętować swoje ideały.

Wypowiedzenie wojny Francji i Anglii przez Włochy zaważy w olbrzymiej mierze na dalszych wydarzeniach. Zbliżamy się do stworzenia nowego porządku w Europie. Musimy sobie zdać sprawę z tego, że nowa Europa, jaka powstanie na pobojowiskach wojennych, będzie opierała się na nowych wytycznych, przekreślających dotychczasowe hasła plutokratycznych demokracji. Rozpoczyna się nowa era dziejów. Aczkolwiek naród polski wystąpił na arenie wojennej na samym początku obecnego konfliktu i siłą wypadków został postawiony na uboczu, to jednak jest jasnym i oczywistym, że w tej nowej Europie, która powstaje wśród huku dział i warkotu silników samolotowych, znajdzie on swoje miejsce, znajdzie warunki do dalszej pracy około zbudowania trwałego pokoju.

Obserwator.

